

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 256/04-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 22. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti Doprastav, a. s., Bratislava, Drieňová 27, zastúpenej advokátom JUDr. D. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Ct 12/03 takto

rozhodol:

1. Základné právo Doprastav, a. s., Bratislava, Drieňová 27, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Ct 12/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** , aby vo veci 7 Ct 12/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Doprastavu, a. s., Bratislava, Drieňová 27, priznáva finančné zadost'učinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Doprastavu, a. s., Bratislava, Drieňová 27, p r i z n á v a úhradu trov konania 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. D. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2004 doručená s'ťažnosť Doprastav, a. s., Bratislava, Drieňová 27, zastúpenej advokátom JUDr. D. K., B., (ďalej len „s'ťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Ct 12/03.

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti uvádza, že 26. júna 2002 podala žalobu o ochranu jej dobrého mena a náhradu nemajetkovej ujmy. Konanie o žalobe sa vedie na okresnom súde pod sp. zn. 7 Ct 12/03 a podľa s'ťažovateľky okresný súd vo veci samej dosiaľ neurobil jediný procesný úkon s výnimkou rozhodnutia o navrhovanom predbežnom opatrení. Po podaní žaloby okresný súd až 7. októbra 2003 vyzval s'ťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku 500 000 Sk. S'ťažovateľka bola toho názoru, že ide o nesprávne určenú sumu súdneho poplatku a z toho dôvodu niekoľkokrát telefonátmi a následne písomne upozornila na túto skutočnosť vyššiu súdnu úradníčku. Okresný súd však konanie o žalobe s'ťažovateľky 12. decembra 2003 zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. S'ťažovateľka sa 19. decembra 2003 proti tomuto rozhodnutiu odvolala, avšak o odvolaní po desiatich mesiacoch nebolo rozhodnuté. S'ťažovateľka namieta absenciu akýchkoľvek úkonov vo veci samej za vyše dva a pol roka (s výnimkou úkonov spojených s rozhodovaním o predbežnom

opatrení. Sťažovateľka využila aj sťažnosť na prietahy v konaní podaním 17. júna 2004, na ktorú podpredsedníčka okresného súdu prípisom č. Spr. 2106/04 z 12. júla 2004 reagovala tak, že sa za vzniknutú situáciu ospravedlnila. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu sa však vo veci nekonalo.

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I. vo veci vedenej pod sp. zn. 7 Ct 12/03 porušil právo sťažovateľa, aby jeho vec bola prerokovaná bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Okresnému súdu Bratislava I. sa prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Ct 12/03 konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie skončená.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto nálezu.

Okresný súd Bratislava I. je povinný sťažovateľovi uhradiť trovy konania vo výške 16.099,- Sk do 3 dní od právoplatnosti tohoto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal 1. decembra 2004 v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Ct 12/03 na ďalšie konanie.

Okresný súd zaujal k sťažnosti toto stanovisko:

„Dňa 26. 6. 2002 bol Krajskému súdu v Bratislave doručený návrh na začatie konania vo veci ochrany dobrého mena a náhrady vo forme primeraného zadosťučinenia zároveň s návrhom na vydanie predbežného opatrenia.

Krajský súd v Bratislave vydal dňa 08. 07. 2002 uznesenie č. k. 28 Cb 59/2002-22, ktorým odporcovi zakázal uvádzať nepravdivé tvrdenia o navrhovateľovi. Proti uzneseniu

Krajského súdu v Bratislave podal dňa 24. 07. 2002 odvolanie odporca, ktorým žiadal napadnuté uznesenie zrušiť v celom rozsahu.

Dňa 18. 9. 2002 doručil právny zástupca navrhovateľa Krajskému súdu v Bratislave žiadosť o úpravu petitu, z dôvodu, že odporca napriek vydanému predbežnému opatreniu nerešpektuje toto rozhodnutie a naďalej vytvára nepriaznivú verejnú mienku o navrhovateľovi.

Spis č. k. 28 Cb 59/2002-38 bol dňa 7. 10. 2002 predložený na Najvyšší súdu SR. Najvyšší súd SR uznesením č. k. 4 Obo 177/02-38 zo dňa 21. 11. 2002 rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s poukázaním, že predmetom sporu je ochrana dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b Občianskeho zákonníka a nie právo na ochranu obchodného mena podľa § 12 Obchodného zákonníka. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že vo veci konal vecne nepríslušný súd.

Uznesenie č. k. 4 Obo 177/02-38 bolo Krajskému súdu v Bratislave doručené dňa 13. 1. 2003. Dňa 5. 5. 2003 dala predsedkyňa senátu spisovej kancelárii pokyn na postúpenie spisu sp. zn. 28 Cb 59/2002 v súlade s uznesením Najvyššieho súdu SR.

Vec bola dňa 26. 5. 2003 prijatá Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 Ct 12/03. Spis bol pridelený na konanie a rozhodovanie zákonnej sudkyňi Mgr. E. S.

Dňa 26. 6. 2003 vyzval konajúci súd navrhovateľa na odstránenie väd návrhu pod hrozbou zatavenia konania, navrhovateľovi bola výzva doručená dňa 4. 7. 2003. Právny zástupca navrhovateľa dňa 15. 7. 2003 doručil konajúcemu súdu žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania, pričom v časti návrhu na vydanie predbežného opatrenia zobral návrh späť. Dňa 27. 8. 2003 požiadal právny zástupca navrhovateľa konajúci súd o informáciu vo veci a vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 6. 10. 2003 zákonný sudca uznesením č. k. 7 Ct 12/03-51 konanie o vydanie predbežného opatrenia zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu zo dňa 26. 6. 2002. Toho istého dňa vyzvala vyššia súdna úradníčka uznesením č. k. 7 Ct 12/03-52 navrhovateľa na odstránenie väd návrhu zo dňa 26. 6. 2002.

Okresný súd Bratislava I dňa 7. 10. 2003 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 500 000,-Sk. Na výzvu konajúceho súdu reagoval právny zástupca navrhovateľa listom doručeným dňa 23. 10. 2003, v ktorom nesúhlasil s výškou vyrubeného súdneho poplatku a požiadal o správne určenie výšky súdneho poplatku.

Dňa 28. 10. 2003 bolo konajúcemu súdu doručené podania právneho zástupcu navrhovateľa, v ktorom opätovne namietol výšku vyrubeneho súdneho poplatku, na margo špecifikácie žalobného návrhu uviedol, že zotráva na pôvodnom petite, ktorý upravil a rozšíril.

Dňa 10. 11. 2003 predložila vyššia súdna úradníčka spis zákonnému sudcovi na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa zo dňa 28. 10. 2003. Zákonný sudca dal dňa 24. 11. 2003 pokyn vyššej súdnej úradníčke na vydanie uznesenia o zastavení konania z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku.

Dňa 12. 12. 2003 konajúci súd uznesením č. k. 7 Ct 12/03-65 konanie zastavil. Proti uzneseniu o zastavení konania podal dňa 22. 12. 2003 odvolanie navrhovateľ. V spise založil záznam o zaplatení súdneho poplatku vo výške požadovanej súdom.

Dňa 12. 1. 2004 vyššia súdna úradníčka predložila spis zákonnému sudcovi na rozhodnutie o odvolaní podľa § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ dňa 17. 3. 2004 požiadal listom konajúci súd o informáciu vo veci a vytyčenie termínu pojednávania.

Dňa 29. 12. 2004 dal zákonný sudca pokyn na predloženie spisu po 1. 1. 2005. “.

Ďalej okresný súd upozornil na skutočnosť, že vzhľadom na neúmerne vysoké stavy vecí v pridelených oddeleniach súd konal podľa jeho názoru bez zbytočných prietáhov. Po odchode zákonnej sudkyne Mgr. E. S. do starobného dôchodku v marci 2004 prebrala zastupujúcu agendu v oddelení 7 C (cca 623 vecí) JUDr. E. T., ktorá sa snažila popri priemernom mesačnom nápade nových vecí konať bez zbytočných prietáhov. Subjektívne zavinenie konajúcich sudkýň zistené nebolo.

Okresný súd navrhol, aby v prípade, že ústavný súd dospeje k záveru, že bolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, nepriznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie z dôvodu pretrvávajúceho nedostatočného personálneho obsadenia okresného súdu sudcami vzniknutého po odchode sudkýň do dôchodku a na Krajský súd v Bratislave, ako i neúmerne vysokého nápadu vecí na občianskoprávnom úseku.

Súčasne ústavnému súdu oznámil, že súhlasí, aby podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, ak dospeje k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 7 Ct 12/03 ústavný súd zistil tie isté skutočnosti, aké boli uvedené vo vyjadrení okresného súdu.

Sťažovateľka ústavnému súdu oznámila, že žiada, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

V nadväznosti na túto požiadavku ústavný súd nariadil verejné ústne pojednávanie na 22. marec 2005. Na ústnom pojednávaní sa zúčastnil ako právny zástupca sťažovateľky advokát JUDr. R. O. na základe substitučného splnomocnenia zo 17. marca 2005. Za okresný súd sa nezúčastnil nikto. Na ústnom pojednávaní podľa názoru ústavného súdu neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, ktoré by boli relevantné pre ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade

so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania pred okresným súdom ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého spisu a z vyjadrenia okresného súdu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 Ct 12/03 ide o ochranu dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že dosiaľ sa vo veci samej nekonalo, nemožno posudzovať skutkovú a právnu zložitosť veci. Predseda okresného súdu na právnu a faktickú zložitosť veci vo svojom vyjadrení ani nepoukázal.

2. Ústavný súd po posúdení správania sťažovateľky ako účastníčky konania dospel k záveru, že sťažovateľka čiastočne prispela k celkovej dĺžke konania, keď ju okresný súd po prijatí veci 26. mája 2003 vyzval 26. júna 2003 a opakovane 6. októbra 2003 na odstránenie väd návrhu. Okresný súd vyzýval sťažovateľku od 7. októbra 2003 na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá (sťažovateľka) namietala jeho výšku, čo tiež malo vplyv na dĺžku namietaného konania.

3. Postup okresného súdu hodnotil ústavný súd z hľadiska kritérií nečinnosti a neefektívnej činnosti v dvoch etapách.

V prvej etape - od doručenia žaloby okresnému súdu 26. mája 2003 do podania odvolania sťažovateľky z 22. decembra 2003 proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 Ct 12/03-6 z 12. decembra 2003 o zastavení konania - bol podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu plynulý, aj keď v tomto období okresný súd rozhodoval len o procesných otázkach súvisiacich s odstraňovaním väd podania, zaplatení súdneho poplatku a zastavení konania o predbežnom opatrení, z ktorých najmä prvé dve otázky tvoria predpoklad ďalšieho konania vo veci.

V druhej etape - od podania odvolania, resp. predloženia veci vyššou súdnou úradníčkou 12. januára 2004 zákonnému sudcovi až do vyjadrenia predsedu okresného súdu k sťažnosti vo februári 2005 - neurobil okresný súd žiaden procesný úkon s výnimkou pokynu zákonného sudcu z 29. decembra 2004 na predloženie spisu po 1. januári 2005. Toto obdobie nečinnosti je podľa názoru ústavného súdu obdobím, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v konaní a k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

V súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavný súd uvádza, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a neúmerne vysoký počet vecí nie sú ospravedlnením nečinnosti súdu vo vzťahu k účastníkom konania a obdobie nečinnosti okresného súdu z tohto dôvodu nemôže ísť na vrub účastníka konania.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu základného práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Ct 12/03 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk z dôvodu trvajúceho stavu právnej neistoty. Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a dospel k záveru, že v danom prípade suma 20 000 Sk zodpovedá ujme, ktorú sťažovateľka utrpela

z dôvodu nečinnosti okresného súdu. Takýto postup je aj v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu.

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. D. K. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich určil sumou 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) spolu za dva úkony právnej služby podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 002 Sk, t. j. 4 530 Sk za jeden úkon a 140 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony urobené v roku 2004), ktoré považoval za účelne vynaložené náklady právnej pomoci. Uplatnenú úhradu trov konania vzniknutých z dôvodu ústneho pojednávania ústavný súd nepriznal, pretože ich nepovažoval za účelne vynaložené náklady právnej pomoci. Na ústnom pojednávaní právny zástupca sťažovateľky neuviedol žiadne nové skutočnosti ani nenavrhol nové dôkazy, ktoré by boli relevantné pre rozhodovanie ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2005